

Motion till riksdagen 2012/13:Fi225

av **Bodil Ceballos m.fl. (MP)**

Etik och miljö i AP-fonderna

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma tydliga mål för och årliga redovisningar av AP-fondernas etik- och miljöarbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över AP-fondernas etiska regelverk samt Etikrådets oberoende ställning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ekonomiskt intresse inte får stå över etiska och miljömässiga hänsyn och att svenska pensionsmedel inte får bidra till att försämra livsförutsättningarna för andra människor och folk i världen.

Motivering

I augusti 2012 presenterades Mats Langensjös utredning om AP-fonderna. Enligt utredaren bör arbetet med etiskt och miljömässigt ansvarsfulla investeringar av pensionsmedlen stärkas och ges en mer framträdande roll än i dag. Dock presenteras inga konkreta förslag.

I dag är listan på AP-fondernas investeringar i företag som förstör miljö och kränker mänskliga rättigheter lång. Enligt nuvarande regelverk får dock etik- och miljöarbetet inte påverka avkastningen negativt. Det gör det i praktiken omöjligt för fonderna att ta sådana hänsyn.

Swedwatch utkom med en rapport under 2011 som visar att AP-fondernas investeringar i gruvföretag som ägnar sig åt guldutvinning leder till omfattande miljöförstöring, tvångsflyttningar och kränkningar av ursprungsfolks mänskliga rättigheter. I rapporten konstateras att den grundläggande orsaken till det begränsade etik- och miljöarbetet är statens otydliga riktlinjer och låga förväntningar på fonderna samt att regelverket rimmar illa med andra svenska politiska mål för global hållbar utveckling. Rapporten efterlyser tydliga mål

Fel! Okänt namn på

och att en årlig utvärdering av AP-fondernas hänsyn till mänskliga rättigheter och miljö införs. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Yanacochagruvan i Peru är ett av de företag som AP-fonderna investerar i trots starka indikationer på kränkningar av mänskliga rättigheter och miljöproblem. Barrick Gold som anlägger Pascua-Lamagruvan på gränsen mellan Chile och Argentina samt Goldcorp som driver Marlingruvan i Guatemala är två andra exempel. Alla dessa gruvor anses vara ett hot mot både miljön och lokalbefolkningens rättigheter. Inget av de tre företagen finns med på Sjunde AP-fondens uteslutningslista, och Etikrådet för bara dialog med Goldcorp. AP-fonderna har ägande i tusentals bolag men för ändå dialog med bara ett fåtal. Det är inte försvarbart. I de fall AP-fonderna saknar resurser att föra en aktiv dialog med företagen, bör företag som kränker mänskliga rättigheter och miljö undvikas.

Det har gått tio år sedan pensionsreformen. Miljöpartiet är inte ett av de partier som i dag ingår i Pensionsgruppen. Det är dock beslutat att AP-fondernas regelverk ska ses över. Det är då viktigt att även se över det etiska regelverket samt se över Etikrådets oberoende. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

På Internationella dagen för världens ursprungsfolk 2011 uppmanade generalsekreterare Ban Ki Moon medlemsstaterna att stötta urfolken i deras kamp mot marginalisering, fattigdom och förlust av landområden och resurser.

Under de senaste 20 åren har ursprungsfolkens rättigheter erkänts i alltfler internationella avtal och deklARATIONER. I FN-deklarationen för ursprungsfolk från 2007 är rätten till traditionella territorier central. Orsaken är naturligtvis markens stora betydelse för många ursprungsfolk då den är starkt knuten till deras identitet som folk. Att förlora sitt territorium är att förlora sin kultur. Detta oaktat eventuella nationella intressen att utvinna de naturrikedomar som hittats på denna mark.

För ursprungsfolk är det därför ett stort problem att de svenska AP-fonderna styrs av riktlinjer där den ekonomiska vinsten väger tyngre än deras mänskliga rättigheter. Konsumenterna i Sverige förväntar sig att svenska företag ska respektera mänskliga rättigheter och miljö när de agerar i andra länder. På samma sätt förväntar vi oss att våra pensionspengar som är till för att ge alla ett bra åldrande i Sverige inte innan dess bidragit till att förstöra livsförutsättningarna för andra folk i andra länder. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 2 oktober 2012

Bodil Ceballos (MP)

Valter Mutt (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Jabar Amin (MP)

Annika Lillemets (MP)

Peter Rådberg (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Mats Pertoft (MP)